

1. ההתאחדות הארצית של וועדי ההורים הערביים למערכת החינוך בישראל
2. עדאללה- המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד מרוואן דלאל ו/או חסן ג'בארין ואח'

ת.ד. 510 שפרעם 20200

טל: 04-9501610; פקס: 04-9503140

העותרים

נ ג ד

1. משרד החינוך
2. שירות הבטחון הכללי
3. משרד ראש הממשלה

על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים

המשיבים

הודעה מטעם פרקליטות המדינה

1. בעתירה זו שהינה עתירה כוללנית במהותה מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על "הפסקת מעורבות שירות הבטחון הכללי" בתהליך מינוי מורים, מנהלי בתי ספר ומפקחים במערכת החינוך הערבית.

כפי שיובהר בפירוט בהמשך הדברים, לדרישה זו אין כל יסוד בדין – ההיפך הוא הנכון.

2. מכל מקום, בפתח הדברים נבקש להקדים ולומר כי לעת הזאת, ומזה מספר חודשים יושבת על מדוכת מערכת החינוך בישראל, על סוגיותיה השונות, כפי שיפורט להלן, "ועדת דברת". ועדת דברת המורכבת משורה ארוכה ונכבדה של אישי ציבור ומומחים נתמנתה

על ידי ראש הממשלה ושרת החינוך "לבחון ולבדוק את מערכת החינוך במדינת ישראל ולהמליץ על תכנית כוללת – מבנית, ארגונית ופדגוגית, וכן על התווית דרך ליישומה בזמן סביר." הוועדה אשר צפויה להגיש המלצותיה תוך פרק זמן של כ- 3 חודשים נתבקשה לדון, בין השאר, בסוגיות של מבנה מערכת החינוך בישראל וארגון מחדש של מסגרות החינוך השונות, וכן נתבקשה להציע תהליכים, נהלי עבודה וחלוקת סמכויות ואחריות בין בתי הספר, הרשויות המקומיות, גורמי חינוך עצמאיים ומטה משרד החינוך. כמו כן, נתבקשה הוועדה לבחון סוגיות שונות בתחום הכשרת המורים, וכן לבדוק את מבנה ההעסקה, מסלולי הקידום של אוכלוסיית המורים, ועוד.

3. במסגרת בחינת נושאי הניהול במערכת החינוך נתבקשה הוועדה לבחון בין השאר את המבנה ודרך הפעולה של דרגי הניהול השונים במערכת החינוך, לרבות ובפרט סוגיות ניהול מוסדות החינוך, כמו גם לבחון סוגיות שונות בנושא מנהלי מוסדות החינוך, ובכלל זה מבנה העסקתם.

4. יודגש כי וועדת דברת עסקה עוד קודם הגשתה של העתירה במערכת החינוך הערבי בישראל, ובכלל זה, אף במבנה האגף לחינוך ערבי במשרד החינוך, נשוא עתירה זו. בהקשר זה יודגש, כי החינוך הערבי בישראל מתנהל למן קום המדינה, כמערכת חינוך נבדלת ושונה, הן מבחינת לשון ההוראה והלימוד והן מבחינת תכנית הלימודים. כחלק מדיוני הוועדה, צפויה וועדת דברת להתייחס ולהמליץ המלצות בענין החינוך הערבי, הן בצד התכנים והן בצד המבנה. הוועדה נמצאת כעת בשלבים הסופיים של גיבוש הדוח הסופי.

5. לבקשת שרת החינוך, נתבקשה ועדת דברת להתייחס במסגרת עבודתה והמלצותיה אף לסוגיה נשוא העתירה, וזאת על יסוד נחיצות העברת מידע רלבנטי, באשר למידת התאמתו של אדם לשמש כעובד מדינה בכלל, וכעובד מערכת החינוך בפרט. הוועדה התבקשה לבחון נושא זה על בסיס הוראות הדין, ובכלל זה הוראות חוק חינוך ממלכתי.

6. בנסיבות אלו, עמדת המשיבים, הינה כי לעת הזאת, בהתחשב בעובדה כי ועדת דברת עוסקת, בין השאר בסוגיה הנדונה, והיא צפויה להתייחס אליה בדוח שיוגש על ידה בקרוב; ובהתחשב בעובדה כי העתירה הינה כללית וכוללנית ואינה עוסקת בסוגיות העסקתו הספציפית של מאן דהוא; וכן בהתחשב בעובדה כי אנו מצויים עתה בראשיתה של שנת לימודים, ורוב רובם של המינויים במערכת החינוך, נערכים לקראת תחילתה של שנת הלימודים הבאה, אין מקום לדון בעתירה לגופה, ומן הראוי להמתין להמלצותיה של ועדת דברת אשר צפויה להתייחס לסוגיה.

בנסיבות אלו, גם אין מקום להורות על מתן צו ביניים כמבוקש בעתירה, כמו גם על קיומו של דיון דחוף, כמבוקש על ידי העותרים בעתירה.

להלן איפוא, תובא בתמצית התייחסותנו לסעד המבוקש בעתירה.

7. כאמור, במסגרת סעד זה מבקשים העותרים כי יורה בית המשפט הנכבד על "הפסקת מעורבות שירות הבטחון הכללי" בתהליך מינוי מורים, מנהלי בתי ספר ומפקחים במערכת החינוך הערבית.

8. עמדת המשיבים הינה כי מסירת מידע מאת שירות הבטחון הכללי לרשויות המוסמכות, לפי הענין, לא זו בלבד שלא נאסרה על פי דין, כי אם הותרה מפורשות על פי דין וזאת בין השאר, לשם ביצוע הוראות חוק המינויים והכללים שנקבעו מכוחו, קודם מינויו של מועמד כלשהו לעובד המדינה, ובמסגרת הסמכויות והתפקידים שנתנו בידי שירות הבטחון הכללי. כך הדבר ביחס לעובדי מדינה בכלל וביחס לעובדי הוראה בפרט.

בהקשר זה נציין, כי מן העתירה נפקד מקומה של התשתית המשפטית הרלבנטית בנושא מינוי עובדי ציבור בכלל ועובדי חינוך בפרט – ולא בכדי.

כפי שיפורט להלן, הוראות הדין בנושאים אלה מקימות תשתית משפטית מבוססת לכך שיש מקום לקבלת כל המידע הרלבנטי, ובכלל זה מידע מגורמי בטחון בהליכי מינויים של מורים, מנהלים וכיו"ב.

9. קודם שנתייחס בתמצית להוראות הדין בכל מה שנוגע להליכי המינוי וההעסקה במערכת החינוך, נבקש להקדים ולומר כי כפי שאף נפסק בהלכה הפסוקה, יש להבחין בין סוגיות של כושר וכשרות למלא משרה מסוימת ובין שאלות של מידת התאמתו של אדם המבקש להיות עובד המדינה למילויה של משרה ספציפית בשירות המדינה בפרט, כמו גם למידת התאמתו לשמש כעובד מדינה בכלל.

10. במסגרת השיקולים אשר על הרשות המינהלית לשקול, בכלל ובסוגית מינויים של עובדים בפרט, עליה להביא בחשבון את כלל התשתית העובדתית והמידע הצריך לענין, בנסיבות הענין. מקום שבו נבחנת מועמדותו של אדם לכהונה או לתפקיד כלשהו, תיבחן סבירות החלטתה של הרשות המינהלית, בין השאר על יסוד השאלה, אם הביאה בחשבון שיקוליה את כלל נתוני האישיים, של אותו מועמד למשרה, ולא רק את פרטי השכלתו וניסיונו המקצועיים.

11. כבר נפסק על ידי בית משפט נכבד זה, (בג"צ 7074/93, סויסא נ' היועץ המשפטי לממשלה, פד"י מח(2) 748) כי ביסוד המשפט הציבורי, עומד השיקול של אמון הציבור במערכות השלטון, ומשכך, בחירתם של עובדי ציבור ראויים למשרותיהם, חיונית היא. בחינת מידת התאמתם של עובדי ציבור לביצוע המשימה הציבורית, בעלי יושר אישי ונתוני אישיות נוספים, לפי הענין והצורך, חיונית היא לשם הבטחת אמון הציבור במערכות השלטון. על רקע זה התפתחו דיני הכשירות ושיקול הדעת במינוי הבאים להבטיח כי רק מועמדים ראויים ימונו למשרות שלטוניות. "הנה כי כן, ביסוד השירות הציבורי עומד האדם. עמידה על מינויו של האיש המתאים, והעברתו מתפקידו של האיש הלא מתאים, הם תנאי בסיסי לקיומו של שירות ציבורי הנהנה מאימון הציבור." (שם, עמוד 776).

12. בהקשר זה לא למותר יהא להביא כלשונם מדברי כבוד הנשיא ברק בבג"צ 6163/92, אייזנברג שר הבינוי והשיכון ואח', פד"י מז(2) 229 (להלן: פרשת גינוסר) כדלקמן:

"אכן, אין לו לאדם זכות טבעית או חוקתית להתמנות למשרה ציבורית. זכותו של אדם היא שיוכל להציג מועמדותו למשרה ציבורית, וכי במינויו ישקלו אך שיקולים כדין. במסגרת השיקולים כדין שהרשות הציבורית חייבת לקחתם בחשבון מצוי גם השיקול הקשור לעברו של המועמד, לרבות עברו הפלילי. הבסיס המשפטי לקביעה זו הוא כפול:

ראשית, חזקה על כל דבר חקיקה, המעניק לרשות שלטונית סמכות מינוי, כי הפעלתה של סמכות זו תיעשה מתוך התחשבות בעברו הפלילי של המועמד. אין להניח כי המחוקק - שעה שהסמיך רשות שלטונית להפעיל את כוח המינוי - איפשר הפעלתה של סמכות זו בלא לקחת בחשבון את הנתון כי למועמד יש עבר פלילי. אכן, כל דבר חקיקה נחקק במסגרתה של "סביבה נורמטיבית"... סביבתו של החוק אינה רק חוקים אחרים הנוגעים לאותו עניין. סביבתו של החוק הם מכלול התפיסות, הערכים, העקרונות והאינטרסים שנורמה משפטית באותה שיטת משפט נועדה להגשים (ראה ע"א 165/82 קיבוץ חצור נ. פקיד השומה רחובות, פ"ד לט(75, 70) 2). סביבה זו משפיעה על פרשנותו של כל דבר חקיקה....

רשות ציבורית, הממנה עובד בשירות הציבורי, פועלת כנאמן הציבור. כלל גדול בידינו, שנאמנות זו צריך ותופעל בהגינות, ביושר, ללא שיקולים זרים, ולטובת הציבור, שמכוחו ולמענו מסורה סמכות המינוי בידי הרשות הממנה" (בג"צ 4566/90 דקל נ. שר האוצר, פ"ד מה(33, 28) 1).

ממעמד הנאמנות של הרשות הציבורית הסיק בית-משפט זה שורה של חובות ספציפיות המוטלות על הרשות.... ממעמד הנאמנות של הרשות הציבורית נגזרת חובתה להתחשב בעברו הפלילי של מועמד בטרם ייערך המינוי. מינוי עובד ציבור בעל עבר פלילי משפיע על תיפקודה של הרשות הציבורית ועל היחס של הציבור אליה. יש לו השלכות (ישירות ועקיפות) על אמון הציבור ברשות הציבורית. על הרשות הממנה לקחת שיקולים אלה בחשבון.... על הרשות הציבורית לשקול מערכת מסועפת ומורכבת של שיקולים,.... אכן, ביטוי לכך ניתן למצוא בחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים תשמ"א-1981.... כן רשאית המשטרה למסור המידע לנציב שירות המדינה - לגבי עובדי המדינה, ולרשויות ציבור נוספות הקבועות בתוספת הראשונה לעניין מינויים שהם עושים....

זהו בסיס משפטי כללי, ממנו נגזרת חובתה של כל רשות שלטונית. חובה זו מוטלת כמובן גם על הממשלה, כאחת מרשויות השלטון. היא מוטלת במיוחד עליה, בהיותה "הרשות המבצעת של המדינה" (סעיף 1 לחוק-יסוד: הממשלה), החבה נאמנות לכלל הציבור בישראל.

נראה לי כי חובתה של הממשלה להתחשב בעברו הפלילי של המועמד, נגזרת גם ממקור נוסף. אכן, קיים בסיס משפטי שני וספציפי, ממנו ניתן להסיק כי בעשותה מינוי של מנהל כללי, חייבת הממשלה להתחשב בעברו הפלילי של המועמד. חובה ספציפית זו נגזרת (בעקיפין) מהוראת סעיף 46(א) לחוק המינויים...

סעיף 46 לחוק המינויים מעניק לנציב שירות המדינה סמכות למנוע מינויים מסוימים, לרבות מינויו של בעל עבר פלילי. נראה לי כי הוראה זו חלה לעניין מינויו של כל אדם כעובד מדינה. אין, לעניין זה, כל חשיבות לשאלה, אם המינוי נעשה בדרך של מכרז ולאחר הצלחה בו או ללא מכרז מכוח החלטת ממשלה או באישור הממשלה. בכל המינויים כולם, אין ההכרעה העניינית נתונה לנציב השירות אלא לגופים השונים שבידם מעניק החוק את כוח ההחלטה הענייני... זוהי סמכות חשובה - מעין בלם ענייני בטרם מינוי - שחוק המינויים העניק לנציב שירות המדינה... יש לה להוראת סעיף 46(א) לחוק המינויים תחולה עקיפה גם על הרשויות השלטוניות האחרות המבצעות מינוי בגדרו של חוק המינויים.... "

ובאשר למשקלו של עבר פלילי בהקשר למשרה כזו או אחרת, כך נאמר שם, בעמוד 263:

"סוג המשרה, אותה אמור עובד הציבור למלא משפיע על משקלו של העבר הפלילי באיושה. לא הרי משרה זוטרה כהרי משרה בכירה; לא הרי משרה שאין עמה מפגש עם הציבור כהרי משרה שיש עמה מפגש עם הציבור; לא הרי משרה שאין עמה שליטה, פיקוח הכוונה והדרכה של אחרים, כהרי משרה שיש עמה פיקוד על אחרים ואחריות על המשמעת. לא הרי מי שמשרתו להיות מובל כהרי מי שמשרתו להיות מוביל; לא הרי משרה שבעצם מהותה אין בה דרישות אתיות מיוחדות מבעל המשרה ומזולתו, כהרי משרה שכל כולה היא הטפה לרמה אתית גבוהה. "

ואילו באשר לחובת הרשות לשקול על פי כלל הראיה המינהלית את עברו של אדם, מקום בו נבחנת מועמדותו של אדם לכהונה או תפקיד, ראה והשווה גם לאחרונה, בג"צ 1993/03, התנועה לאיכות השלטון נ' ראש הממשלה, נו(6) 817.

13. הנה כי כן, מינויים של מועמדים למשרה בשירות המדינה בידי הגורם המוסמך לכך, על פי הוראות הדין, מחייבת כי הפעלת סמכות המינוי בידי הרשות הבוחנת והממנה תיעשה על יסוד כלל התשתית העובדתית הצריכה לעניין. לצורך כך, רשאיות ומוסמכות הרשויות המוסמכות, לקבל לידיהן מידע רלבנטי, ובכלל זה כלל המידע הרלבנטי על פי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, תשמ"א-1981. [לענין זה ראה הוראת סעיף 5 (א), לגבי מידע ממשטרת ישראל והוראת סעיף 5 (ב) לענין העברת מידע משירות הבטחון הכללי] לגופים המפורטים בתוספת הראשונה לחוק, ובכללם נציב שירות המדינה או מי שהוא הסמיך לכך, לענין מינוי ועוד.

עוד תצוין בהקשר זה הוראות סעיף 23ג(2) לחוק הגנת הפרטיות התשמ"א-1981 ולפיה, סייג לאיסור מסירת מידע, קיים לגבי רשות בטחון, לשם מילוי תפקידה, ובכלל זאת, לגבי מסירת מידע למשרד ממשלתי או למוסד מדינה אחר, "אם מסירת המידע דרושה למטרת ביצוע כל חיקוק או למטרה במסגרת הסמכויות או התפקידים של מוסר המידע או מקבלו..."

על רקע דברים אלה נתייחס עתה למינויים במערכת החינוך.

14. במערכת החינוך בישראל מועסקים עובדים מסוגים שונים, דהיינו עובדי הוראה, מנהלי בתי ספר וכן מפקחים.

חלקם של עובדי הוראה אלו מועסקים במערכת החינוך בבתי ספר שבבעלות המדינה, וחלקם בבתי ספר שבבעלות גורמים שאינם המדינה, קרי- רשויות מקומיות בעיקר וכן רשתות חינוך, כגון: רשת עמל, רשת אורט, מעיין החינוך התורני וכדומה. ממילא כתוצאה משונות זו, בסוגי המשרות, כמו גם בזהות המעסיק (הבעלות על מוסד החינוך), קיימת שונות בהליך המינוי, בדרך ההעסקה, כמו גם בתשתית המשפטית הרלבנטית.

15. עובדי הוראה המשמשים כמורים במערכת החינוך הרשמית, דהיינו בבתי ספר שבבעלות המדינה, הינם עובדי מדינה ובתור שכאלו, הליך שיבוצם בשירות המדינה, הינו בהתאם ועל פי כללי שירות המדינה (מינויים) (מכרזים, בחינות ומבחנים), תשכ"א-1961..

16. יודגש כי חוק שירות המדינה (מינויים), התשכ"ט-1959 (להלן: חוק המינויים) הקובע ככלל את דרכי והליכי קבלתו של עובד לשירות המדינה, מאפשר במקרים מסוימים פטור מתחולת חלק מהוראות החוק.

ואכן, בהתאם להודעה שפורסמה ברשומות ביום 2.5.1967 על פי סעיף 4 לחוק המינויים, (מצ"ב ומסומנת מש"1), נקבע כי הוראות סעיפים 13,14,15, ו-19 לחוק המינויים לא יחולו על מורים, גננות ומדריכי גנ"ע, אשר משכורתם משתלמת במישרין מתקציב משרד החינוך והתרבות והמועסקים במוסדות חינוך של משרד החינוך והתרבות.

הוראות סעיפים 13,14,15,19 הנ"ל לחוק המינויים ענין, איסור מינוי אלא למשרה שבתקן וכן ההוראה הקובעת ככלל, כי קליטת עובד מדינה תהא בדרך של פרסום מכרז פומבי. (סעיף 19)
 על קליטתם של מורים בשירות המדינה, חלות יתר הוראות חוק המינויים וחקיקת המשנה שמכוחו.

17. הלכה למעשה, במרבית המקרים, עוד בשנת הלימודים האחרונה במכללה למורים, ממלא הסטודנט שאלון עובד הוראה, אשר מועבר לאגף כח אדם בהוראה במשרד החינוך. שאלון זה נבדק על ידי משרד החינוך, בהיבט של בחינת צרכי ההעסקה במקצוע ההוראה הרלבנטי, במחוז הרלבנטי, וכיוצא בזה. כמו כן מועברים פרטי המבקשים לקב"ט משרד החינוך, לשם בדיקת אל מול גורמי המשטרה והבטחון.
הבדיקה הנ"ל מתבצעת הן לגבי בקשות מועמדים מן המגזר הערבי, והן לגבי בקשות מועמדים מן המגזר היהודי.

18. הוראות חוק המינויים וחקיקת המשנה שמכוחו הרלבנטיות לענינו, הינן כדלקמן:

סעיף 46 לחוק המינויים קובע כי,

"(א) על אף האמור בחוק זה, רשאי נציב השירות שלא למנות אדם עובד המדינה, בכל אחד מאלה:
 (1) האדם עבר עבירה על חוק זה, כדי להשיג את המינוי, או שהוא
בעל עבר פלילי.
 (2)"

זאת ועוד, סעיף 24 לחוק המינויים קובע כי מועמד למשרה, "חייב לעמוד בבחינות ובמבחנים להוכחת כשירותו וסגולותיו..."

סעיף 26 לחוק המינויים קובע את דרך ניהול הבחינות. סמכות זו הואצלה למנהל הכללי של משרד החינוך לגבי ועדות בוחנים למשרות מנהלים.

בהתאם לסמכויות המסורות בענין זה לוועדת השירות בחוק המינויים, קבעה וועדת השירות את כללי שירות המדינה (מינויים) (מכרזים בחינות ומבחנים), תשכ"א-1961.

הוראת כלל 35' לכללים שכותרתו, "בדיקת נתונים אישיים ומקצועיים" קובעת כדלקמן:

"נציב השירות רשאי ביוזמתו או על פי בקשת וועדת הבוחנים, לערוך או להורות לאחר לערוך בדיקה של הנתונים האישיים והמקצועיים של מועמד במכרז פלוני, לרבות קבלת חוות דעת

על מועמד מאת מוריו, מעבידו הנוכחי או מעבידים קודמים, המשטרה, מוסדות הבטחון וממליצים שצוינו על ידי המועמד.

19. לאחר קליטתם, הליך שיבוצם של **מורים** בשירות המדינה נעשה אם כן, שלא בדרך של מכרז, כי אם בדרך של שיבוץ ומינוי לתקופת ניסיון, תחילה לשנה אחת, עם אפשרות להארכה, וזאת בדרך של כריתת חוזה מיוחד על פי סעיף 40 לחוק המינויים שענינו בעריכת חוזה מיוחד.
- לפי תקנות שירות המדינה (מינויים) (קביעת בעלי התפקידים שהנציב רשאי לאצול להם מסמכותו לפי סעיף 40 לחוק), תשכ"ז-1967, הואצלה סמכות הנציב לענין זה, לגבי חוזים מיוחדים של מורים עובדי מדינה, למנהל הכללי ולסגן מנהל כללי בכל משרד ממשלתי וכן לממונה על מינהל החינוך, למנהל אגף כח אדם בהוראה, למנהל האגף לחינוך ולתרבות לערבים, וכן למספר ממלאי תפקידים נוספים במשרד החינוך. (במאמר מוסגר יוער כי התקנות דלעיל הותקנו מכח סעיף 48 לחוק המינויים הקובע כי נציב שירות המדינה רשאי באישור ועדת השירות, לאצול לאחר מסמכותו לפי סעיפים הנקובים שם, אם בדרך כלל ואם לענינים מסוימים, ובכלל זה לענין עריכת חוזים מיוחדים לפי סעיף 40; הסמכות לפי סעיף 26 לחוק המינויים לגבי ניהול הבחינות הואצלה למנהל הכללי של משרד החינוך לגבי ועדות בוחנים למשרות מנהלים).
20. אשר למינוי **מנהלים** במוסדות חינוך רשמיים, דהיינו עובדי מדינה- מינויים של מנהלים כאמור נעשה בידי מנכ"ל משרד החינוך, וזאת על פי המלצת ועדת בוחנים-יועצים, הכל כמפורט בנוהל מינוי מנהלים במוסדות חינוך רשמיים, נספח ע/1 לעתירה. הוראות הנוהל המפורטות נקבעו בהתאם לחוק המינויים ואצילת הסמכויות שמכוחו, ואף בהן נקבעה במפורש הסמכות לערוך בדיקה של הנתונים האישיים והמקצועיים, בהתאם לכלל 35א' לכללים דלעיל.
- מכל מקום, הסמכות להחליט על מינויו של מי מבין המועמדים, שהופיעו בפני הוועדה, נתונה בידי מנכ"ל משרד החינוך, ולא בידי ועדת היועצים, וזאת לאחר שהובא בפניו פרוטוקול ועדת היועצים וסיכום הערכת המועמדים של כל אחד מחברי ועדת היועצים.
21. אשר למינוי **מפקחים** עובדי מדינה- מועמדים למשרות פיקוח והדרכה במערכת החינוך היסודית, על-יסודית ובבתי המדרש למורים, נבחנים על ידי ועדת בוחנים המורכבת מ-7 חברים, כאשר יושב ראש הוועדה הינו נציב שירות המדינה או נציגו, על פי הוראת כלל 36(ה) לכללי שירות המדינה (מינויים) (מכרזים, בחינות, ומבחנים), תשכ"א-1961.
22. אשר לעובדי הוראה אחרים, האמורים לשמש כמורים בבתי ספר שאינם בבעלות המדינה - דהיינו בתי ספר של רשויות מקומיות, רשתות חינוך וכדומה, יצוין כי מינויים של אלו נעשה על פי הוראות דיני הרשויות המקומיות, ככל שמדובר ברשות מקומית, ועל פי תקנוני הבעלות על המוסד ככל שמדובר ברשת אחרת.

משכך, על מינויים של עובדי חינוך כאמור חל חוק פיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969 (להלן: **חוק הפיקוח**), בו נקבע לעניננו, בסעיף 16 לחוק שכותרתו "העסקת עובדים בבית הספר" כדלקמן:

"(א) לא יעסיק אדם עובד חינוך אלא אם יש בידי העובד אישור בכתב מאת המנהל הכללי כי אין לו התנגדות להעסקתו כעובד חינוך.

(ב) לא יסרב המנהל הכללי ליתן אישור כאמור למי שכשיר להיות עובד חינוך אלא אם נתקיים אחד מאלה:

1. **העובד הורשע בעבירה שיש בה כדי לפגוע בבטחון המדינה.**

2. **העובד הורשע בעבירה אחרת שיש עימה קלון והמנהל הכללי סבור כי לאור הרשעה זו אין העובד ראוי לשמש עובד חינוך.**

3. **הוכח למנהל הכללי שיש בהתנהגותו של העובד משום השפעה מזיקה על תלמידים.**

4. **העובד פוטר מבית הספר מטעמים פדגוגיים באישור משרד החינוך והתרבות ואין המנהל הכללי סבור שהנסיבות נשתנו ומצדיקות נסיון חדש בהעסקת העובד בבית הספר."**

בהתאם להוראות סעיף 19 לחוק הפיקוח נתונה לעובד חינוך כאמור ההזדמנות להשמיע טענותיו קודם להחלטה על פי סעיף 16 דלעיל, וכן נתונה לו זכות ערר על החלטת המנהל הכללי, בפני השר.

23. עוד ראוי להדגיש בעניננו את הוראת סעיף 28 לחוק הפיקוח, בה נקבע כי,

"שר החינוך והתרבות רשאי לתת לבעל רשיון את ההוראות הדרושות לדעת השר, להבטיח כי החינוך הניתן בבית הספר יושתת על העקרונות המפורטים בסעיף 2 לחוק חינוך ממלכתי, תשי"ג-1953"

בהקשר זה, לא למותר יהא להביא אף את הוראת סעיף 32 לחוק הפיקוח, לפיו למנכ"ל משרד החינוך נתונה הסמכות להוציא צו סגירה לבית ספר אם נוכח כי בעל הרשיון סרב לפטר עובד חינוך המועסק ללא אישור העסקה כדן, וכן **"אם בבית הספר מתנהלת או נסבלת הסתה נגד המדינה"**.

24. בקשות לקבלת אישור העסקה מכל המגזרים מכח חוק הפיקוח מתקבלות באגף כח אדם בהוראה במשרד החינוך ומועברות לבדיקת קב"ט משרד החינוך, לשם בדיקתו עם גורמי המשטרה והבטחון, בהתאם להוראת סעיף 16 לחוק הפיקוח דלעיל.

25. **סוף דבר**, לסעד המבוקש בעתירה לפיה תימנע מעורבות שירות הבטחון הכללי בכל דרך שהיא בהליכי מינוי של עובדי חינוך, אין יסוד, שכן קודם למינויו של אדם כעובד מדינה, מוסמך ורשאי שירות הבטחון הכללי, להעביר מידע למשרד החינוך, וזאת לשם בחינת התאמתו ובחינת נתוניו האישיים, קודם מינויו כעובד חינוך. הוא הדין במעורבות השירות במתן מידע בהתאם להוראות חוק הפיקוח על בתי ספר לגבי מי שאינם עובדי מדינה, קודם למתן אישור העסקה על פי חוק. מכל מקום, כמפורט ברישא לתגובה זו, מוצע כי בית המשפט הנכבד יידרש לעתירה לגופה, לאחר הגשת המלצות ועדת דברת, הכל כמפורט לעיל.

היום, ה' חשון תשס"ה

20 אוקטובר 2004

יוכי גנסיין

ממונה על ענייני הבג"צים

בפרקליטות המדינה